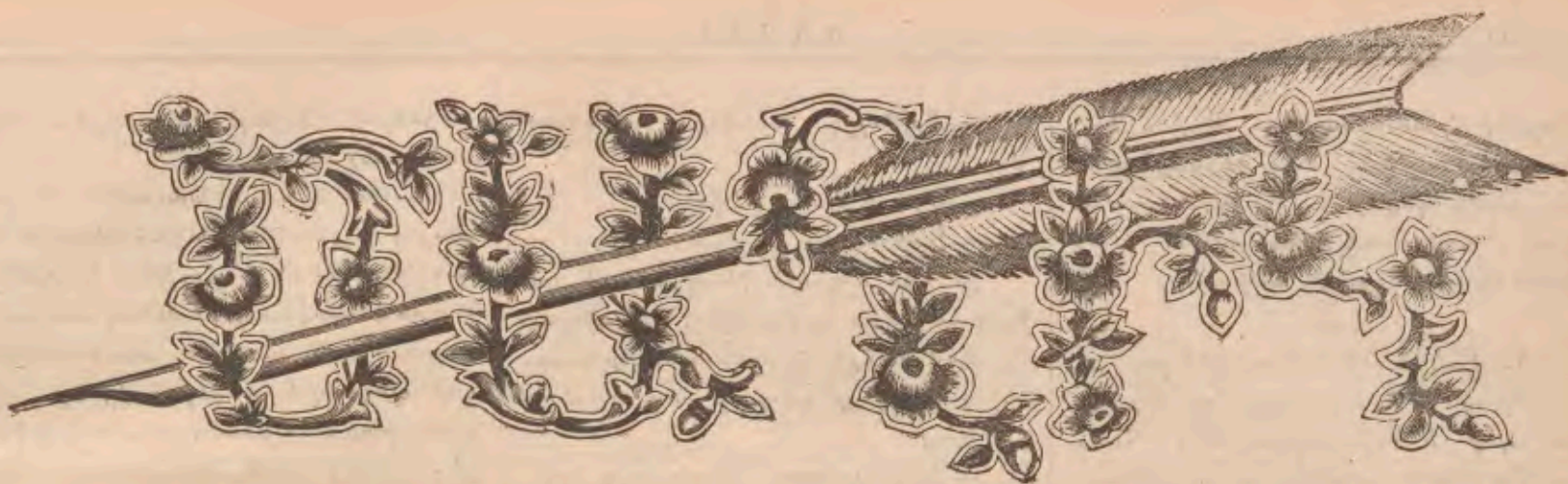

ՀԱՆԴԵՍ

40 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

ՓԱՐԱ 40

ԾԱՂԻԿ ԵԱՐԱՔԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՐ ԻՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵԲԱՐՔԻՆԵ. ԵԱՐԱՔ ՕՐԵՐԻՆ: — ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԱՐԵԱՆ ԳԻՆՆ Է 100 ՂՐԵ ԱՐԺԱՔ: — ՎԵՃԱՄԱՆԱՅԻՆ 30. — ԳԱՆԱՐԱՅ ԴԱՄԱՐ 115 ՂՐԵ. ՎԵՃԱՄԱՆԱՅ 60. — ԾԱՆՈՒՄԱՆ ՏՈՂՐ 5 ՂՐՂ.

ՈՐ ԵՒ Է ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԳՐՈՒՔԻՆ ԱԷՏԲ Է ՈՒՂԴԵՂ
ԱՆ ԱՐՏՈՆԱՏԷՐ ԵՒ ՏՆՈՐԷՆ ԱՆՏՈՆ ՍԱԲԱՆԱՆ,
ԷՍԿԻ ԶԱՊՐԻՅԷ ՃԱՏՈՒՆԱԻ ՆՂԱՆ Լ.Ֆ. ՊԵՐԱԿԵՐԵԱՆԻ ՏՊԱՐԱՆՆ,
ԽՈՐԱԳՐՈՒՔԵԱՆ ԵՄԵՆՈՒՄԱԺ ԳՐՈՒՔԻՆԷՔ ԵՍ ԷՆՆ ՏՐՈՒՐ:

ԹԻԻ 205 Գ. ՏԱՐԻ

1889

ԱՊՐԻԼ 8 ՇԱԲԱԹ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՋԱՆԻԿ ԽԱՐԵԳԱՐԺ ԺՆՆԴԵԱՆ ՕԳՈՍՏ.
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄ, ԽՂԱԳԻ ԿԱՅԵՐ. — ԱԳԳԱՅԻՆ. —
ՄԵԺ ՊԱՆՔ. — ԲՈՅՐ ՏՈՔԹՈՒՎԷ. — ԳԱՏՐԻՆ
ԳԱՎԻԿԱՐԸ. — ԱՆԿԷ ԱՆԿԷ. — ՀԱՏՐԻՆ. — ԴԱ.
ԼԱԳԱԺՈՅ. — ՉԷՂԷՆ ԶԻՅԱՆԸ ԶԻՆԱՅԵԹԻ:

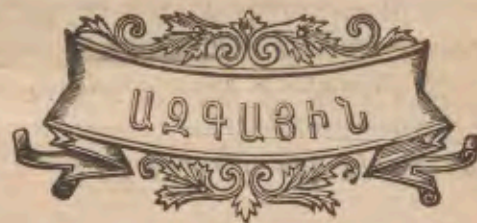
ԵՐՋԱՆԻԿ ՏԱՐԵԴԱՐԺ ԾՆՆԴԵԱՆ

ՕԳՈՍՏ. ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ ՂԱԶԻ ԿԱՅՍԵՐ

ԶՈՐԵՔՂԱՐԺԻ ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻ
ԺՆՆԴԵԱՆ ԽԱՐԵԳԱՐԺԻ ՕՐԻՆ ԷՐ:
ՆՈՅՆ ՕՐԸ ՄՈՅՐԱՔԱԳԱՔԻՍ ԱԿԵՏԱ.
ԿԱՆ ԱԿԱՅՈՏՆԱՏՈՒՆՔ, ԱՎՈՐԺԱՐԱՆՔ
Ե ԱՊԱՐԱՆՔ ՄԵԺԱՄԵԺԱԳ ՂԱՐԳԱ.

ԵՐԵՃԱՆ, ԳԻՂԵՐԸ ԲՈՎԱՆԴԱԿ Կ. ՊՈ.
ԼԻՍ, Ի ԺՈՒՐ Ե Ի ԳԱՄԱՔԻ, ԼՈՍԱ.
ՎԱՆԵՃԱՆ ՀԻՄՆԱՐԻ ԿԵՐԱԿԻ Ե ԱՐԱՆ.
ՇԵՐԻ ՀՈՒՍԱԳՈՒԹԻՐԵՆՔ ԵՂԱՆ, ՎԱՐՂԱ.
ԿԱՆ, ՂԻՆՈՒՐԱԿԱՆ ՈՒ ԿՐՈՆԱԿԱՆ ՄԵ.
ԺԱՄԵԺՔ, ԳԵՍԱԿԱՆՔ Ե ՈՂ-ՄԱՀԱՄԱՆ.
ԿԱՆ ԺՈՂՈՐԴՈՅ ԱԿԵՏՔ ՓՈՒԹԱՐՈՎ Ի
ԿԱՅԵՐԱԿԱՆ ԱԿԱՐԱՆՆ՝ ԱԿԱՐԱՆԱՆՔ
Ե ԱՐԱՆՇԱՆՔ ՀՆՈՐՀԱՆՈՐԵՅԻՆ ՈՒ ԲԱ.
ԲԵՄԱՂԺԵՅԻՆ: ՊԷՆ ՈՒՐԵՔ ԽԻՆԴ ՈՒ
ԽԱՅՈՒՄԱՆՔ ԿՐ ԽԻՐԷՐԻՆ, Ե ԱՄԷՆ ԳԱ.
ՍԱԿԱՐԳԻ ՄԱՐԳԻԿ ԿՐ ՎԿԱՅԵՐԻՆ ԿՐ ՀՐԱ.
ՀԱԿԷՐԻՆ ԹԷ, ՕԳՈՍՏ. ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՍ
ԿԱՅԵՐ ԿԵՆԱՅ ՄԷՆ ՄԻ ՎԱՅՐԿԵԱՆՆ Ա.
ՄԵՆԱՅ ԹՈՒՐԵՐԻՈՅ ՆԻԼԹԱԿԱՆ ՈՒ ԲԱ.
ՐՈՅԱԿԱՆ ՂԱՐԳԱՅԺԱՆ ՈՒ ԲԱՐԳԱԼԱՆԺ.
ՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԷՆ ՄԻ ԱՐԳԻՆԱՆՈՐ ԱՐԻ
ԵՂԱԺԷ, Ե ԹԷ՝ ՆՈՐԻՆ ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ
ԱՆԵՐՈՆ ՈՒ ԱՆԽԱՆՂ ՀՈԳԱԺՈՒԹԻՐԵՆՆՎԱՆ
ԲԱՐՈՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ԲԱՐԵԲԱՍՏՈՒԹԵԱՆ
ԻՐ ՄԻՐԻՆՆԱՆՈՐ Ե ԱՄԵՆԱՂԳԻ ՀԱՊԱ.
ՍԱԿԱՅ՝ Ի ՎԵՐ Է ՔԱՆ ՂԱՄԵՆԱՅՆ ՆԵՐ.
ԲՈՂ Ե ԳՐՈՒՄԱՆ:

ԿԵՅՅԷ ՕԳՈՍՏ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ, ԲԱՐԵ.
ՐԱՐ Ե ՀԱՅՐԱԳՈՐՈՎԻՆՆԵՐԱԿԱՆՆ ՄԵՐ:

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԸ ՀԱՅՐԻՆ Ս.
ԶԱՏԻՐԻ ՏՈՆԻՆ ՀՆՈՐՀԱՆՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱԿԱ.
ՍՈՆԱԿԱՆ ԱՅԵՐՈՒԹԻՐԵՆՆԵՐԸ ԱԿԱՐԻ ԸՆ.
ԳՈՆԻՐ Ս. ԶԱՏԻՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆ, ԵՐ.
ԿՈՂԱՐԺԻ 10 ԱՎՐԵԼ, ԺԱՄ ՂԻՆ:

ԵՐՈՒԱԳԱՂԵՄԱՅ ԿՈՐԵՆՈՐԻ ԿԱՌԱՎԱ.
ՐԻՂ ԲԷՀԱՌ ՓԱՀԱ ՀԻՆԳՀԱՐԺԻ ԻՐԻԿՈՆ
ԵՐՈՒՍԱԳԵՄԱՏՈՒՆ ԵՐԺԱՐՈՎ ԱՅԵՐՈՒ.
ԹԻՐԻՆ ՍՈՒԼԱ ԵՐՈՒՍԱԳԵՄԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐԸ
ԱՄԵՆ. Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՐԻՆ ՍՐԵԱՂԱՆԻ:

ԲԷՀԱՌ ՓԱՀԱ յԵՏՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐԸ
ՐԱՆ ԵՐԺԱՐՈՎ ԱՅԵՐՈՒԹԻՐԻՆ ՍՈՒԼԱ.
ՆԱԿԵ ԱՄԵՆ. Տ. ԽՈՐԷՆ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԸ
ՀՕՐ:

ԳԵՐ. ՀԱՅԵԱԿ ԵԱՐԻՍԿՈՍՍ ՀՐԱ.
ԺԱՐԵՐ Է ՌՈՏՈՒՊՈՅԻ ԱՆԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ
ԱԿԱՅՈՏՆԷՆ՝ յՈՐ ԿՈՅՈՒՄ ԷՐ ՄԻԱՃԱՅ.
ՆՈՒԹԵԱՄՔ ՔՈՒԷՐԻՅ: ԳԱՆԱՌԱԿԱՆ ԺՈ.
ՂՈՎՔ ՄԱՐՈՒ ՅԻՆ Ի ՆԻՍԱՌ ԳՈՒՄԱՐՈՒՆ.
ԼՈՎ՝ ՂՐԱՂԵՐ Է ՍՈՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԻ
ԽՆԴՐՈՂՆ, Ե ՄԵՐԺԵՐ Է ՀԱՅԵԱԿ ՍՐԸ-

բազանի հրաժարագիրն: Այլ ն. Գե-
րապատուութիւն՝ անդ ներկայ՝ մին-
չեւ վերջը պնդեր է իւր հրաժարման
վրայ, հակառակ միահամուռ թա-
խտնձանաց ժողովոյն անդամոյ:

Տ. Վահան Տ. Մինասեան չորեք-
շաբթի օրը Ս. Պատրիարք Հօր ներկա-
յանալով ի Պատրիարքարան, հնա-
զանդութիւն յայտնեց և ն. Ամենա-
պատուութեան աջն համբուրեց, յայտ-
նելով թէ պատրաստ է երթալ ո՛ր վան-
քըն որ հրամայէ ն. Սրբազնութիւն:
Ս. Պատրիարքն ըստ պատշաճի ընդու-
նելով զղջման այս արտայայտութիւնն
հրամայեց որ Տ. Վահան յետ Զատկի
անմիջապէս մեկնի մայրաքաղաքէս:

Ելմտացոյցի քննիչ յանձնաժողովը
չորեքշաբթի օրը վերստին ի նիստ գու-
մարեցաւ ի Պատրիարքարան և զբա-
ղեցաւ Պատրիարքարանի հայուոց
քննութեան շարունակութեամբն: Յանձ-
նաժողովը չկրնալով նոյն օրն աւարտել
իւր աշխատութիւններն որոչեց յետ
Զատկի վերստին ի նիստ գումարիլ և
իւր աշխատութիւններն աւարտելով
տեղեկագրել Ազգային ժողովոյ:

Հինգշաբթի օր Պատրիարքարանի
կողմէ երկու պաշտօնեայք կեդրոնա-
կան բանտը գնացին և Զատկական տօ-
նին առթիւ ըստ սովորութեան դրամ
բաշխեցին հայ բանտարկելոց:

ՄԵԾ ՊԱՀՔ

Ը.

Եւ որովհետեւ ամենէն վերջի խօ-
սողն ու ամենուն միջնորդը մենք ե-
ղանք, Մեծ Պահքը գլուխը դէպ ի
մեզ դարձունելով՝ ակնապիչ երես-
նիս կը նայէր ու բաներ մը կըսեր
որ բոլորովին անհասկանալի եղաւ,
եւ ահա այս միջոցին փողոցէն անց-
նող սաթըճիներու ձայները լսուեցան,
որոնք հետզհետէ կը պոռային ու կը
ձայնէին,

— Եւսմուրթա՛, թաղէ եւսմուր-
թա:

— Էյիսի՛, զայսէրինին բաստըրմա-
սը . . .

— Տօլմալըդ սալմալըդ, միտեամ
վար . . .

— Օյնար օյնար քէֆալըմ . . .

— Էտիրնէնին քաշէրի . . .

Եւ այս ձայներն հետզհետէ և յա-
ջորդաբար կը կրկնուէին, և այնչափ
որ Մեծ Պահքի համբուրութիւնը հատ-
նելով և խօսքը դէպ ի մեզ ուղղելով
հարցուց:

— Զինչ նշանակէ իբրդ այդ զորս
վաճառեց ի կենդանութեան իմում,
արդեօք Զատիկն եկեա՛լ իցէ:

— Այո տէ՛ր, ասեմ թէ այս կիւ-
րակէ Զատկական տօնն կատարի:

— Զատկական տօն . . . հապա
ո՛ւր են խուռներում հաւատացեալ
քըն, որք յեօթն շաբաթս անընդմէջ
հպատակելով պատուիրանաց իմոց,
մաքրութեամբ, սրբութեամբ, պահե-
ցողութեամբ, ապաշխարութեամբ և
ղղջմամբ արժանի հանդիսանալին ո-
ղորմութեան և թողութեան, ընդ որս
և արժանի լինէին ի հանդէս ածել
Զատիկն և տօնել զայն ցնծութեամբ
և ուրախութեամբ, եւ արդ՝ եօթն
շաբաթ է որ աստ աշխարհի եմ, այլ
սակայն և ոչ ոք եկեալ հպատակեցաւ
ինձ. և այժմ որ Զատիկն եկելոց ի-
ցէ, թողութիւն խնդրիցէք: Ո՛վ դուք
անդարձ ստորագրեալք, անզղջական
զառածեալք, անմխիթար տրտմեալք,
ինքնադուռ գերեալք, մահու և ա-
պականութեան ծաւալեալք . . .

Մեծ պահքի խօսքը բերանը մնաց
և ահա առաջին խոստովանողն դարձ-
եալ յառաջ անցնելով, արտասուածոր
և ծնրադրեալ սկսաւ ըսել:

— Սաստիկ են կշտամբանքն, և ան-
վախճան նախատինքն, հօր է ատ-
եանն և անաչառ բեմքն, ներէ, խըր-
սով և ճահիլ ճիւհիլի խօսքին ույմիչ
ըլլալով ճամբայ մընէ բռնեցի, ետ ալ
չեմ կրնար կոր դառնալ, էկո չէ մը-
սեր տէ այս անգամ ներէ, մէյ մ'ալ
ասանկ բան մը ըլլայ նէ, խեղճ գը-
լուխս գործ կը տեսնամ: Մեղա՛յ . . .

Մենք կեցած տեղերնիս այս վեր-
ջին բառերուն վրայ չը կրնալով խըն-
դալնիս և ինքզինքնիս բռնել, քահ,
քահ մ'է ձգեցինք ըսելով,

— Դուն տահա ատ խեղքին վրա՛ն
ես, քուղու՛մ, հալատա պուլո՛ւթ . . .

Բայց խօսքը բերաննիս մնաց և ա-
հա երկրորդ խոստովանողներն յառաջ

անցնելով, նոյնպէս ծնրադրեալ սկը-
սան ըսել միաբերան,

— Թանձրամած խաւարն, և ար-
տաքոյ այցելութեան մառախուղն, ա-
պականութեան է գութն, և մշտնջե-
նաւոր է տագնապն, ամենագրու տար-
տարոսն, և անգերծ սառնամանիքն
զոր պեղեալ և պեղելոց իցեմք, ան-
գիտաբար կամ գիտաբար, ինտոր կու-
զես անանկ սէպէ պապայաբար, հի-
մակու հիմայ տուր մեզ թողութիւն,
որ յայտնի լինի մեր հայութիւն. ե-
թէ ան ալ չըլլայ, օրթան կելլայ մեր
սատանութիւն. ուստի մեղայ, եօ-
թանասուն անգամ եօթանասուն մե-
ղայ:

Տօղրուսու խոստովանանք ալ ըլլա-
լէ ետքը, մարդ ասանկ շիտկէ շիտակ
խոստովանք ըլլալու է որ արժէ տէ
վալլէ և թողութեան ալ արժանի ըլ-
լայ. բայց Մեծ Պահք պապան ան-
տարբեր և առանց պատասխանի ոտ-
քի վրայ կը կենար:

Ամենէն վերջը խոստովանողն ալ
յառաջ անցնելով սկսաւ ըսել,

— Ես իմ մեղքս ըսեմ տէ, կու-
զես թողութիւն տուր կուզես մի տար,
ան ալ հոգս չէ, անարժան անձն իմ
մեղաւոր, չարագործ, պոռնիկ, բազ
մաբիծ է, գիտեմ, ան ալ հոգս չէ,
իմ ընկերներս ալ պիւթիւն իմին ա-
եարըս մաթտհներ էն եղեր, ան ալ
հոգս չէ, ամա ես քիչ մը աճէլէճի
ըլլալուս, իմ ֆօլս ալ աճէլէլով դուրս
ելեր է եղեր, ան ալ հոգս չէ, մինչե
ցարդ իմ բրած ծառայութիւններս
մէկէն տօպրակի մէջ լեցնելով ծովը
նետեր են եղեր, ան ալ հոգս չէ, հի-
մայ ալ խամչինին առեր ետեւէս խօ-
վալամիչ կրնեն կոր եղեր, ան ալ հոգս
չէ, բայց մէյ մ'ալ ես իրենք խօվա-
լամիչ ընելու պաշլայեմ նէ կա՛յ ես . . .

— Էյ ան ալ անոնց հոգը չէ:

Մեր այս պատասխանին Մեծ պահքն
ալ որ մինչեւ այն ատեն խոժոր ու տը-
խուր դէմքով կեցած էր, քթին տա-
կէն խնդաց և ձեռքով մեզ իր քով
կանչելով՝ հարցուց թէ մեր տէրտը ինչ
է և ինչո՞ւ հոն կը գտնուիմք:

— Ով տէ՛ր, պատասխանեցինք,
մենք առաջին շաբաթէն ձեզ այցելու-
թեան եկանք, և որովհետեւ կը քը-
նանայիք, ուստի եօթը շաբաթ է
կսպասեմք որ մեր յարգանքները մա-

տուեցանեմք ձեզ . այլ սակայն սուն-
թուրլու ապտակներ կերանք , աչք
կապուկ խաղաչինք , խոր վերապը ի-
ջանք , խարաղանի հարուածներ կե-
րանք և ասոնց հետ մէկտեղ ձեր քո-
վիկէն բնաւ չը գտտուեցանք , հիմայ
այ , որովհետեւ կիրակէօք Զատիկ է ,
այս չարածիճիները եկեր ժամանակ
չեն թողուր որ ես իմ տէրտոս հասկը-
ցնեմ ձեզ , ուստի կաղաչեմ և կը
խնդրեմ որ գոնէ իմ վատնած ժամա-
նակիս փոխարէն , ըսէիք սա ապաշ-
խարողաց , որ ի թողութիւն մեղաց
իւրոյ , իմ պատուական Մաղիկ հան-
դիսին բաժանորդ գրուիլ բարեհաճին ,
որպէս զի եօթը շաբաթ շարունակ Զեզ
փոխանորդելուս կէօրէ , չէնք չնորհք ,
սունթուրլու Զատիկ մը ընեմ , չէ նէ
գիտցած ըլլաս որ ուրկէ հունս եր-
թալիք չունիմ , զի առ ի չգոյէ դրա-
մի , մարդու գիմաց ելլելու երեսչու-
նիմ , վերջապէս սա չունիմ , նա չու-
նիմ չունիմ օղլու չունիմ . . . :

— Յաւիմ զքեզ որդեակ , առ ի սէր
քո անկեղծութեան և բարեպաշտու-
թեան , խոստանամ և ուխտեմ տալ և
յղել թողութիւն մեղաց սոցա , եթէ
բաժանորդագրեցին Հանդիսիդ . իսկ
այժմ , ոչ երբէք , կապեալ կաշկանդ-
եալ մնասցեն , մինչեւ ի վերստին գա-
լուստդ իմ . ժամ է արդ զի մեկնես-
ցեմ , ողջամբ կաց :

Այս ըսաւ և առանց չորս կողմը
նայելու , հէյպէն կռնակը առնելուն
պէս դուռնէն դուրս ելաւ . մենք ալ
ետեւէն և իջաւ մինչեւ ծովեզերք ,
և անկէ մակոյկ մը նստելով ելաւ շո-
գենաւ մը , որ այս երեկոյ ճիշդ ժամ
12ին պիտի մեկնի :

ԵՐԹԱՅ ԲԱՐՈՎ

ՔՈՅՐ ՏՈՔԹՈՒՈՒՎԷ

(Շար և վերջ)

Ի վերջոյ սակայն , սոյն ուրախու-
թիւնն ինքնին կորոյս իւր առուգու-
թիւնն : Վանքին քնաբեր միօրինակու-
թիւնն մի առ մի լռեցնել տուաւ վեր-
ջին արձագանքներն արտաքին կենաց
որք կերգէին դեռ մանկամարդ աղ-
ջկան սրտին մէջ : Մարկէրիտ եղաւ
հետզհետէ քոյր Տօթուովէ , կրօնա-

ւորուհի մը հակամէտ այն անթիւ
պաշտամանց որք կը գրաւեն ամեն
վարկեաններն և կը ջնջեն ամէն խոր-
հուրդներն : Իւր գեղեցիկ առողջու-
թիւնն հալեցաւ վանական օգին մէջ .
անվերջանալի պաշտամանց , կրկնեալ
երգոց , մատրան սառէ առտիճանաց
վրայ ծնրադրութեանց յոգնութեամբն :

Իւր հարուստ արիւնն որ երիտա-
սարդութեան ամէն պիտոյքներն ու-
նէր , աղքատացաւ և ցամաքեցաւ ան-
զօր սննդեանց ազդեցութեան ներքեւ :
Թարմ գոյներն այլայլեցան իւր նիհա-
րացեալ այտերուն վրայ , յաջորդեց
նմա մեռելական գոյն մը , նման ճը-
րագին տոգոյն լուսոյն :

Իւր միտքն փոխուեցաւ մարմնոյն
նման : Ո՛րքա՛ Փիղիքապէս կը նրբա-
նար , նոյնքան իւր գաղափարք կ'ան-
ջատուէին իրականութենէն դառնալու
համար դէպ ի խորհրդաւոր աշխարհ
մը : Այժմ կուգային զինք յանգիմա-
նել այն հաճոյքներն անարատ զորս
իւրեան կուտար երբեմն իւր խղճին
վկայութիւնն , Իրեն այնպէս կը թուէր
թէ՛ այդ չափազանց անձնուէր դոհա-
ցումներն տեսնելով կերպիւ իւրք մո-
ռացած էր ինքզինքն իւր անձին նա-
խատելի պաշտաման մէջ : Ճանաչեց
յայնժամ կրօնի ձգտումներն , աստ-
ուածային էութեան մէջ գոյութեան
կատարեալ լքումն : Իւր զոհողութիւնն
յաչս իւր ոչինչ ունեցաւ գեղեցիկ ,
լոկ Աստուծոյ մատուցեալ նուէրի մը
արժանիքն :

Միակ օտար գաղափար մը դեռ
կ'ապրէր իւր մէջ . մի միացորդ այն
ազնուական հայարտութեան որ կը բա-
բախէր դեռ սա՛ կարենալ ըսելու բերկ-
րութեամբ թէ՛ իր գործն օգտակար
էր Վիլլէռ Տուսանէյ Տ'Օպէնթէլ ան-
ուան : Այն լուրերն զորս կստանար իր
եղբորմէն , կը վերակենդանացնէին
ժամանակ առ ժամանակ մարդկային
այդ վերջին բոցն :

Շնորհիւ իւր տիտղոսին և այն ըն-
թացքին սրոյ մէջ մտած էր իւր ժա-
ռանգութեան աջակցութեամբն . Մար-
գիլն խիստ քիչ ժամանակի մէջ առ-
տիճաններու արժանի եղած էր : Վեց
տարուան մէջ դնդապետ եղած էր ,
և այժմ իսկ մարաշխատի մը կ'ընկե-
րանար իբր փոխ գնդապետ : Յետ մի
փոքր արշաւանաց յԱփրիկէ . աստի-

ճան ստացած էր : Հո՛ն դեսպանական
կարեւոր մարմնոյ մը իբր կցորդ զըր-
կուած էր : Քոյր Տօթութեովէ անորժ
կզգար երբ այս աշխարհային բաներն
կ'իմանար : Չը համարձակելով գտնել
իւր ուրախութիւնն իւր անձին մէջ ,
կը փնտռէր զայն Մարգիլուհւոյն լի-
շատակին մէջ որ երջանիկ պիտի յի-
նէր տեսնելով իւր սիրելագոյն բաղ-
ձանաց կաարուիլն : Ոոյն գաղափա-
րէն կը հետեւցնէր բարոյական և բո-
լորովին երկրային բարեկեցութեան մը
զգացումն որ կը զանազանէր իւր կը-
րօնային յափշտակումներն : Այդու կը
կապուէր արտաքին իրաց հետ : Իւր
կրօնային խորհրդոց մէջէն կ'երեւակա-
ւէր իւր եղբոր համար ամէն տեսակ
յշտողութիւններ որք կը ծնանէին աղ-
բիւրի մը նման իւր անձնուիրութե-
նէն : Երիտասարդ , հանճարեղ , նշանա-
ւոր , երջանիկ , կարենալով վարել իւր
աստիճանին պատշաճ կեանք մը , Մար-
գիլն ընդհուպ պիտի հանդիպէր ան-
չուշտ իւրեան արժանի կնոջ մը , ժա-
ռանգորդ ազնուական արեան մը և
մեծ հարստութեան մը : Այսպէս պի-
տի շողշողար , գեղեցիկ միութեան մը
ցոլացմամբն , և առանց կորուսանելու
իւր վաղեմի պայծառութիւնն , Վիլ-
լէռ Տուսանէյ Տօպէնթէլի սեռն :

Շանթի հարուածով այդ երազէն
սթափեցաւ : Օր մը իւր եղբորմէն նա-
մակ մը ստացաւ , առանց բացատրու-
թեան , պարունակելով միայն հետեւ-
եալ լուրն՝ այնքան աղիտաբեր քոյր
Տօթութեովէի համար : Մարգիլն պիտի
ամուսնանար երկիցս միլիոնատէր հըր-
եայ սեղանաւորի մը աղջկան հետ :

Պատրանքն այնքան ահաւոր եղաւ
որքոյր Տօթութեովէ քիչ մնաց հաւատ
քըն կորսնցնէր : Այդ պատիժն Աստ-
ուածային արդարութենէն եկած կը
կարծէր : Անոր համար խեղճ աղջիկը
հրաժարած էր կնոջ կեանքէն , ամե-
նաքնական յոյսերէն և տտրադրուած
աշխարհէ և այնքան նեղուած էր : Ո-
րովհետեւ տառապած էր , և ինք այ-
ժմ կը խոստովանէր զայդ . ' Ոչ , իւր
յօժար կամօքն մտած չէր այդ վան-
քին մէջ , երբէք ունեցած չէր կրօ-
նային կոշուժ , բռնի այդ կենաց վտր-
ժեցուցած էր ինքզինք , և այդ ալ
կամաց ու գիւցագնութեան շնորհիւ :
Ճանաչած էր պարտականութեան հա-

ճոյից ներքեւ, առանձնակեցութեան ամէն գառնութիւններն: Ընկճած, խորտակած, խեղդած էր իւր ամենէն գաղտնի և թերեւս ամենէն քաղցր իղձերն: Ինչ որ իրեն պէտք էր, այն բանն որով իրաւունք ունէր, այդ իսկ ընտանեկան ուրախութիւնն էր, այն երջանկութիւնն զոր կը շնորհէ Աստուած և որոյ վրայ ցաւած էր առանց զայն ճանաչելով և զոր երբէք չի պիտի ճանաչէր և այժմ կողբար ինք առաւել քան երբէք իւր հոգեկան բոլոր զօրութեամբքն: Այո՛, այս ամէնն իւր ոտից ներքեւ կոխոտած էր, ըստպանած էր իւր միտքն և մարմինն, յամրաբար անձնասպան եղած էր, և ի վճար այդքան տառապանաց, իւր եղբայրը կը գտնուէր այնքան տխուր կացութեան մը մէջ, Հրեայի մի՛ աղջիկ, կամուսնանա՛ր նա հրեայ աղջկան մը հետ, Վիլլէն Տուսնէյ Տօպէնթէլ Մարգիդն, եղբայրն այն Մարկէրիտին որ այնքան վեհութեամբ մերժած էր քրիստոնեայ և պատուաւոր քաղաքացի մը: Պիտի պղծէր իւր արիւնն և և անունն այդ միութեամբ, որդին այդ Մարգիդին որ աղնուակա նութեան զոհած էր իւր կեանքն և աղջիկն իսկ: Որովհետեւ նոյն ինքն Մարկէրիտ, այդ խորանին վրայ, փառաւորելու համար իւր տան պատին, խողխողուած էր, խողխողուած իւր մանկութենէն ի վեր, խողխողուած ամէն ձեւոյ ներքեւ, խողխողուած իւր երիտասարդութեան, իւր գեղոյն, առողջութեան և մտածմանց մէջ իսկ, խողխողուած ամբողջովին իբր մի զոհ:

Այդ գաղափարին վրայ, Մարկէրիտի բոլոր տառապանքներն և հեծեծանքն արիւնալից ըրին իւր սիրտն: Ապստամբեցաւ, գրեթէ ատելութեան ճիչ մ'արձակեց ընդդէմ Աստուծոյ:

Փայլակի նման աղգեց՝ բայց այրուածքն այնքան սաստիկ եղած էր որ ամբողջ էութիւնն սպառեցաւ:

Բայց Տօքթուովէ առաւօտեան երկրորդ արարողութեան միջոցին մատուռն եկած չը լինելով, իւր սենեակը գնացին: Գետնի վրայ պառկած էր, անկենդան, պաղ, թմրութեան ենթարկեալ, յառած աչօք և արտասուալից, և որկորն լի հեղձեալ հառաչանօք: Երկու ժամէն ցնցում մը տեղի

ունեցաւ. բայց ջղերն տկարացեալ պահանջումներէն, այնքան թոթուեցաւ այդ ահաւոր ցնցումէն որ ջղերու խորտակում եղաւ. կենաց ամէն զօր պանակներն դադարեալ երեւեցան, և քոյր Տօքթուովէ խորին անզգայութեան մէջ լինկաւ:

Անմիջապէս չը մեռաւ. ենթակայ եղած էր այնքան սաստիկ թմրութեան մը, որ վերջին քնոյն մէջ կրնար հանգչիլ: Այլ եւս բանի մը վրայ չէր խորհեր. մահաբոյր անտարբերութիւն մը կղզար ամենայնի նկատմամբ:

Այսպէս ժամանակ մը մնաց, տեսակ մը անզգայութեան մէջ, Խելքը գլուխն եկաւ, առանց տենդի և յսկման: Իւրեք երեւոյթ մ'էր քան հոգեկան մխիթարութեան պէտքն: Չը մտածեց իսկ ներում խնդրել Աստուծոյ: Պարզօրէն կը խոնարհէր գործնականին առջև որ կը լեցնէր հոգին հեղձամղձուկ աղօթից անդադար մրմունջով մի, և որք կը թմրեցնէին իւր վերջին յիշատակներն: Ինկած էր այն կրօնքին մէջ զոր Բասքալ կը յանձնարարէ իւր խրատներովը նոր կըսէ անբան եղէք:

Մահուան վայրկենին միայն, այն արագ ճանապարհին մէջ ուր մարդ միայն կը ժողովէ մէկ ականարկով վայրկենի մը մէջ բոլոր կեանքն, կարծեց յիշել երկրային խորհուրդներն: Օրհնասականի հեծեծանաց մէջէն իւր շրթներէն դուրս խուժեցան այն կիսկատար բառերն յորս դեռ կը թրթրէր իւր վշտալի պատրանաց ճիւղերն:

—Այդքան գործել . . . չնչին բանի մը համար . . . հրեայի մը աղջիկն . . . աղնուականութիւն չը մընաց . . . :

Սոյն վերջին բառն չեշտած միջոցին խորին տհաճութիւն մը յայտնեց իւր գէմքն: Յետոյ ձեռքն աչաց վրայ դրաւ, իբր թէ արտօսը մը սրբել կամ անկից նողկալի պատկեր մը վանել ուզած լինէր, և կրցաւ իւր նախկին զօրութեան փոքր մաս մը գրտնել այն վեհագոյն խօսքն արտասանելու համար:

—Անօգուտ զոհողութիւնք թերեւս գրեցեկագոյնքն են:

(Թարգմ.) ԺԱՆ ՌԻՇԸԲԷՆ
Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

ԳԱՏԸՆ ԳԱՎԿԱՍԸ

Միլլէթիմիզտէ թերագգըյաթը միւթէմատիյէ իչինտէ պուլունն էվ. րօքա միլլէթիւրինին իչինտէ իմիսալէն, վէ հաթթա անլէրին հէր տիւրլիւ ուլար ուլմագ հալ ու հարաքէթլէրինի տախի թագլիտէ չալըչարագ, պիր թարափտան թերագգը իտիմէք վէ պունըն նէթիճէի թապիլիեէսի օլարագ հէր պիր տախիլէմիզէ նիղամ ու ինթիզամ իտիսալ էլլէմէք արզու օլունմագտա իսէ տէ, տիկէր ճիհէթ. տէն տախի: Էսկի Կիսկէրին վէ Էսկի Կիսկէրին իճրաի հիւքմ իթմէսինէ միւսաատէ կէօթէրլիմէքտէ տիր:

Պիր վագըթ, պէօյիւք քիլիսէլէ. ին Խալարըն արգաւընտա պիր գաչ ամիրալար քէնտիլէրինէ մախսուս մին. տէրլէրէ մալիք վէ հէմտէ միւթէսար. ըրփ օլտըգլարընտան, պունլարըն ու. ճունա պասմագ պիլէ մէմու իտի. ագսի թագտիրտէ տալագ պիլէ եէ. յէնլէր պուլունուր ըտը: Համտ օլսուն պունլար գալգտը, վէ պու կիւն հէր սքնըփ էֆրատ իչուն քիլիսէլէրիմիզտէ միւստվաթ կէօթիւլմէքտէ տիր:

Մա մափիհ, պու ատէթ պու կիւնէ գատար գարըլար պէյնինտէ հիւքիւմֆէրմա օլտըղընտան, պունլար ըր գալտըրմագ սայ ու իգտամ իթ. մէք շէօյլէ տուրսուն, թէշվիգ վէ թէքլիպ իտիլմէքտէ իսթէնիլյօր . . . :

Պու բէնչէմպիհ կիւնիւ, իսմինի զիքը իթմէք իսթէմէտիլիմիզ պիր քիլիսէլէն վերնատունընտա պիր կիւրիւթիւ, պիր վէլվէլէ գօքար: Օ սը. րատա թապագ կէզտիրէն թաղական. տան պիրիսի, օրատա պիզգաթ հաղըր պուլունտըղընտան, պու վագայը շու եօլտա թարիֆ իթմիշ տիր:

—Նայիմ ո՞վ ես դուն, սաատքիս չիկա՞ս նայիմ:

—Ինչո՞ւ պիտի կամ, մեղայ՛դուն աս ժամուն զօնպան ես, դուն ո՞վ կըլլաս կոր հելէ:

—Ինձի կիտե՞ս ով կըսեն:

—Ո՞վ կըլլաս նէ եղիր, սըկէ հու. նա չեմ երթար. հէմէն աս տեղը քու. կին ճակատդ չեն գրեթ ա՛:

—Նասըլ չէ. տահա մինտէրին ե. րեսը նոր անցուցի, քեզի համար չըտ. կեցի շտկաւեցի զահեր, քա աս ինչ ծիգ սուրագ կնիկ է եղեր, մարիկ:

—Բուկինդ, է նէ առ մինտէրդ, նա, էհեա չի պիտի ընես ա' :

—Ձըլլա՛ր, չըլլա՛ր, աստին պիտի գաս, ատ տիրէկը իմն է, տուն խաֆէսին առջեւը տեղ չունիս :

—Հերի՛ք մեղայ. հոգի, նալէթ ըլլայ տեղերնուդ ալ, մինտերնուդ ալ, աղօթքս շաշըրմիշ ըրի :

—Մեղա՛յ, զօռօվէն տիրէկս ծառքէս պիտի առնե՞ն : սըվոր նայեցէք հելէ, ասդին եկու նայիմ, տէյէրէք, բէշինտէն չէքէր, պաղըրը պաղըրմայ պաշար, մինտէր սահիպի տէ սէսինի երեքսէլտիր վէ բաթըրտը օտէրէճէ պէօյիւր քի իքի գատընլարը տախի Թաղականլար օտաւընա ինտի. ըիլմէյէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլուր :

—Ճանըմ աս կը վայլէ ձեզի՞. եկեղեցիին մէջ ասանկ որոտումներ հանել. դուք պարկեշտ հանըմներ պիտի ըլլաք :

—Նայէ՛, աղա՛, Աղօթագիրքս պատառ պատառ ըրաւ :

—Դուք ալ սա բէշիս հալը նայեցէք, հէ՛մ տեղս բռներ զօռօվէն նըստեր է, հէ՛մ ալ վէլօս պզիկ պզիկ ըրաւ :

—Ի՞նչէն աս տեղը ասորը կըլլայ կոր. քուզում աղա աֆ կընէք ամա :

—Հէօճէթ ունի՞ս նայինք հանըմ :

—Ես ինչ կիտնամ հէօճէթը մէօճէթը, օղորմած հոգի կէսըրջս հետ քանի ժամ կայի նէ՛ աս տիրէկին առջեւը կը կայնեցունէր իս. ինքն ալ ետեւս կը կայնէր :

—Ո՛ւտ է աղա, սո՛ւտ է. անիկայ իֆթիրա կընէ կոր :

—Ինչո՞ւ իֆթիրա պիտի բնեմ. մարդդ տահա նոր Ձինիմաչունէն եկեր. հեղ մը պիլէ ժամը ոտք կոխած չունի, կըսեն կոր, չը լսեցիր :

—Քա ադ ինչի՞ս Ձինիմաչունէն է որ երկու լախըտը պիլէ չկրնար կոր ընել, զահէր մարդ վեց ամիս մնայ նէ Ձինիմաչուն եղաւ դնաց :

—Տուտո՛ւ, դուն հիչ վերնատու. նին ատէթը չիյտե՛ս :

—Ես ի՞նչ կիտնամ ատէթը, իմ կիտցածս աս է որ կանուխ եկողը տեղ մը բռնել կը նայի :

—Անանկը չէ՛, տուտու, կեցիր հիմայ կը հասկըցնեմ :

—Ո՛րն է քու տեղդ հանըմ :

—Իքինճի քէմէրին օրթայի տիրէ.

կին քովի խաֆէսը :

—Նումէրօն չիյտե՛ս :

—Իչտէ ըսի՛ :

—Բաց վերնատան առուծախի կալ. ուածագրոց արձանագրութիւնը կըստուգէ՛ թէ՛ այս տեղը որո՞ւ կը վերաբերի :

—Պատրաստ է :

—Կարգա տեսնամ :

—Այս ինչ տիկինը, եկեղեցւոյս վերնատան երկրորդ յարկի սինը ծախու առաւ պէշիք բարա հաղար երկու հարիւր զրուշի :

Երկու ոսկի ալ եկեղեցւոյս նըւիրեց :

—Տէրը բարի վայելում տացէ :

—Ո՛վ է այդ տիկինը :

—Իչտէ ան իմին ողորմած հոգի կէսուրս էր :

—Տեսո՞ր հիմայ, տուտու, ատ տիրէկը կէսըրջմէդ աս հանըմին միւրաս մնացած է :

—Տէր ողորմեա՛, հոս առու ծախի տեղ է :

—Ի՞նչ ընենք եկեղեցին այսպէս կը դառնայ :

—Այս տիկինը բարկութեամբ մը առաւ քաւեց և երթամ մարդս խըրկեմ ըսելով որ, ան պարէ ձեր հախէն կա :

(Շարունակելի)

Այս շաբթու կին մը քահանային խօստովանած միջոցին :

—Տէր հայր, պակասութիւններս խիստ շատ են :

—Ի՞նչ տեսակ պակասութիւններ :

—Ընդհանրապէս բուտրա շատ կը քսուիմ :

—Բուտրա ըսածդ ի՞նչ է :

Բուտրան երեսնիս կը քսենք որ երեսնուս պակասութիւնները ծածկուի և գեղեցիկ երեւնանք :

—Էհ, քանի որ պակասութիւններս խիստ շատ է կըսես կոր, ուստի բուտրան ուզածիդ չափ պօկէկ կըրնաս քսել . . . :

* * *

Հինգշաբթի օր եկեղեցւոյ մէջ :

—Օ՛, բարեւ տիկին, աս ո՞ւր էք ճանըմ, հիչ չէք երեւար կոր. աս ընտո՞ր էղէր է քի աս ժամը էկէր էս. ո՛ւխտ ունէիր, ի՞նչ . . . :

—Ձէ ճանըմ, իմացայ քի սա ձեր տրացինին առած հարսը ասոր աս ժամը պիտի կայ տէյի տէ, անոր համար :

—Հա, սանկ ըսէ, չէնէ ան խըտար ճամբան պօշը պօշընա չի դացուիր. էհ հիմայ ինչո՞ւ դուրս կելլաս կոր :

—Սիրտս մարեցաւ, սիմիթ մը առնելու :

* * *

—Պիրատէր, եուժուրթայը գա՛ջա ալտըն :

—Մն սէքիղէ :

—Մն սէքիղէ՞ մի, նա՞նը եուժուրթա խտի, բէք ուֆաք չէյլէր օլմայը :

—Եօգ պէ, հէր պիրի եուժուրթ գատար, իրի իրի :

—Օլմազ չէյ, իզմիտ եուժուրթաւընք իրիտի օն տօգուլտան էքսիք վէրմէյօլար, սէնին ալտըղըն չանղըրը եուժուրթասը օլմայը քի, իրի օլուր ամա տաւտըղ օլուր :

—Իզմիտի չանղըրըն նէ՛ պիլէյիմ պէն, իզմիտ տէտիլին նա՞նը օլուր :

—Շէօյլէ թէբէլէրի սիվրիճէ. չանղըրը թօզ թօբալաք օլուր տա, իչինտէքի սարըսը ուֆադ պէեաղը չօգ օլուր, հէմ տէ հիչ տատը եօգ տուր :

—Ատամ նէ պօշ լագըրտը, պէն էօյլէ թէբէսի սիվրիլէրէ բասթ կէլի. եօրում քի, տատը օլմամասը պէր թարաֆ էթ, պիւսպիւթիւն ճըլգ չըգըեօր :

* * *

—Եահու պատըրմայը նէ՛րտէն ալտըն :

—Հայըր աղա ալմատըմ, պու սէնէ միտէմոէ հասթալըգ վար տըր տա պիլիմքի ալմա տէտի :

—Էլպէթ եուժուրթա ալտըն :

—Ատամ, Մեծ Պահքտա պիր պաշտան օ պիր պաշա օ գատար եուժուրթա եէտիք քի, կայըր աղղըմըգտան տէօքիւլիւեօր, պօշ եէրէ նէ՛ ալաբըմ :

—Պալըգ, միտեա, պէօյլէ չէյլէ՞ր տէ մի ալմատըն :

—Ձէյթին եաղը չէյլէ՞ր մի, Ալ-

լահ իթմէսին :

—Պարէ եարբ օգկա կիւզէլ սի-
եահ հազեար ալտա , հէրսինին աճը-
սընը ծնտան չըզար , ծնունտա զարա-
ըը եօգ ա :

—Էն դարարըըը , տօգանըըը օ
եա , հէքիմին ծնա հիչ իզինի եօգ ,
ամա իսթէտիյին դատար գըըմըը
հազեար եէ տէտի տէ , եարբ օգկա
գըըմըը հազեար ալտա :

Արգատաչ , պու սէնէ ժամա իւ-
ղագին եազըլտըն մը :

—Ոուս օլ , պու սէնէ իարթճա
գաչտը ամա , նէ իսէ , պիր տէֆա
օլտու :

—Ատա՛մ , սէնտէ թօհաֆսըն պէ ,
զօր իլէ էինտէն ալմազար ա' , գուտ
ըէթինէ կէօրէ եազըլալտըն , նէ՛ վէր-
տին պուգալըմ :

—Նէ վէրէճէյիմ , կըճըր , կըճըր ,
տիւմանը իւսթիւնտէ 3 մէճիտիյէլիք
պիր դալօչ :

ՆՇԱՆԱՌ ԶԱՒԱՔԱԾՈՅՔ

Լաւ դատարակ մ'ըլլալու հա-
մար պէտք է երեք բան , երեք չա-
փերով . մի քիչ հմտութիւն , շատ բա-
րեմտութիւն և չափազանց անճնուի-
րութիւն , Ժ. Վաքանօ

Մարմնայն անգործ ունէութիւնն ,
երբ հոգին խռովեալ է , տանջանք
մ'է զօր բնութիւնն չը կրնար կրել :

Տէկն Սթայլ

Ուսումնասիրել դարերն պատմու-
թեան մէջ , մարդիկն ուղեւորութեանց
մեջոցին և Աստուած ի բնութեան , տ-
ւասիկ ամենէն մեծ ուսումնարանն :

Լամարթն

Փորձառութիւնն պտուղ մ'է զօր
այն տտեն կը քաղենք երբ այլ եւս
վատթարացած է :

Ժէւլ Քլաւթի

Մարդ հանճարեղ չը լինիր երբ
իմաստալից բառ մ'արտասանէ . ծա-
ռը թեւեր կրնա՞յ ունենալ երբէք ,
իւր վրայ թռչնոյ մը թառելուն պատ-
ճառաւ :

Լաի Տէքե

Խաչ մը և մամուլ մը , աւա'սիկ

երկու գործիւներն աշխարհիւ քաղա-
քակրթիչ մեծագոյն շարժմանց :

Լամարթն

Բանականութիւնն մարդկութեան
արեգակն է : Անալլալելի և մշտա-
տեւ յայտնութիւնն է Աստուածային
օրինաց գործադրելի ընկերութեանց
համար :

Լամարթն

Երգեր ունիմ ամէն փառաց համար
և արտօսը ամէն վշտաց համար :

Քաւէր Տըւլէնէ

Դափնիներն ունին փուշեր զօրս
չենք տեսներ :

Լամարթն

Երախտագիտութիւնն այնքան բը-
նական է որ առաքինութիւն մը չկըր-
նար նկատուիլ :

Քլաւթի Դը Մօնթէթէն

Շնորհաց իրաւունքն իրաւանց ա-
մէնէն գեղեցիկն է : Թօնի Ռէվէնէն
(Թարգմ.) Մ. Գ. ՄՕՁԵՍՆ

ՉԷՇՄԷ ՄԷՅՏԱՆԸ
ՃԻՆԱՅԷԹԻ

(204 էնճէ Նիսիէթէն պտէլէ)

Միւտալի ումուժի— Այլի պին
Հիւսէին վէքիլ էֆէնտինին եալանճը
չահիտի օլտուգլարընը իտտաա իյլէ-
տիկի տէօրտ շահիտին շահատէթլէ-
րինտէն իսթիֆատէ իտէմէտիլի կիպի
պէյան իյլէտիքլէրի ահվալ տախի ան .
լէրին եալանճը շահիտի օլտուգլարընա
տէլիլ օլամազ :

Իէֆիգ պէյ— Միւտաֆաա էսնա-
սընտա պու ճիհէթի տախի թաֆսիլ
իտէճէյիմ :

Միւտ. ումուժի— Մա մաֆիի մա-
գամը բիյասէթտէն պու շահիտլէրին
թէտգիգը ահվալի թէնսիպ պուլըրու-
տուլու թագալիտէ պիր միւսթանթըզ
թային իտիլէպիլըր :

Թարաֆը բիյասէթտէն արթըր իս-
թիճվապա մահալ կէօրիւմէտիլի Միւտ
տալի ումուժի պէյէ թէպիլը իտիլտի-
յինտէն մուժալէյհ զիրտէ միւնտէրիճ
իտտաալարտա պուլընտուլար :

Մազպաթաի իթիհամիէտէ միւն-

տէրիճ իտտամըղա մուվաֆըզ օլա-
րագ թէշրիհի տալա սըրասընտա պիր
թաֆսիլ պէյան օլունան վէ մուհաքէ-
մէտէն տախի սապիթ օլան էսպապ վէ
տէլալի միւթթէհիմ Այլի պին Հիւսէին
իլէ տիկէր Այլի պին Հաճի Հիւսէի-
նին ճիւրմէրինէ քեաֆի վէ քեա-
ֆիլ տիր . կէրչի իսթիմա իտիլէն շու-
հուտտան Իսմաիլ իլէ Ապտուլահէն չէ-
հատէթը վագաալարը Նուրի էֆէնտի-
նին ճէրհ վէ գաթլը Այլի պին Հաճի
Հիւսէինէ հասը իտէր սուրէթտէ իտէ-
տէ , Այլի պին Հիւսէինին մահալը վա-
գաաաա պուլընտուլուլու վէ Այլի
պին հաճի Հիւսէինէ ըէֆագաթ իթ-
տիլինի իգրար իթմիչ , վէ իֆատա-
թընտա պիր թագըմ միւպայէնաթ
տախի պուլընտուլ վէ մահալը վագա-
աաաա ֆիրարընը միւթէագըպ , պէ չճի-
լէր թարաֆընտան պիթթաագ իպ տէր-
տէսթ իտիլմիչ օլմասը վէ միւտալի
չախսիլէրտէն պարկիրճի Եուսուֆ իլէ
միւթէվէֆա Մէհմէտ Նուրի էֆէնտի-
նին ագիպը վագաաաա Այլի պին Հիւ-
սէինի թէշիսի իլէ քէնտիլէրինի ճէրհ
իտէն շախսըն ըէֆիգի իտուկինի սէօյ-
լէմիչ օլտըզլարընը պէքճի Ապտուլ-
ահ Վէ Մուսթաֆա իլէ բօլիս էօմէր
էֆէնտինին հուղուրը մուհաքէմէտէ
վուգու պուլան չէհատէթլէրտէն ան-
լաչըլմասը տէլալիլ իթթիհամիյէնի մու-
եիտ տիր , պինտէն ալէյհ մէրգուժա-
նըն չէրիքը ճիւրմ օլտուգլարըր գահիր
վէ պէտիտ տիր . սէպէպը ճէրհ վէ
գաթլէ կէլինճէ , պու կիպի ճէրհ վէ
գաթլը տալալարընտա իւչ սէպէպտէն
պաչգա պիր սէպէպ առանըլամազ .
պու սէպէպլէրին պիր իթէամլուտ տիր
քի , պու սուրէթ մութլագա սաիգաի
խուսումէթլէ օլուր , պիրիտէ ֆէվրանը
ղազպ տըր քի , պուտա միւնաղաեա
միւսթէնիտ օլմագ լաղըմ կէլիլ . պի-
րիտէ սըրգաթ կիպի նամէշուրհ պիր
իսթիֆատէ վէ մէնֆաաթ թաագիպի-
նին նէթիճէսի օլմագ իգթիգա իտէր .
պու ճէրհ վէ գաթլըն սուրէթը վու-
գուլընու վէ էսպապը սուպուլթիյէսինի
թէտգիգ իտինճէ բէք գօլայ տնլաչը-
լըր քի ճարիհլէրի իլէ մէճրուհլար
պէյնինտէ խուսումէթ վէ հաթթա միւ-
նասիպէթ պիլէ օլմասըլը կիպի միւ-
նաղաեա տաիր տախի հիչ պիր չէյ
եօգ տըր . շու հալտէ մէյտանտա եա-
լընը պիր սէպէպ կէօրիւնիլը քի օտա

գաստը սրբաբաժնի տըր . չինքնի պիրա-
հանէն իսթէֆօնուն սուրէթը շէհա-
տէթիլէ միւթէվէֆա Նուրի էֆէնտի-
նին զէվէսի Հուրիյէ հանրմըն վէ
պարկիրճի Եուսուֆուն իֆատէլէրինէ
նէզարէն Մէհմէտ Նուրի էֆէնտիին
էքսէրիա կալաթա ճիհէթինէ կէչիպ
պիրահանէտէ իշրէթ իտէրէք , պիր
թագըմ իսրաֆաթտա տախի պուլուն-
տուղու անյաշըմագտա օլուպ , ճարիհ-
լէր իսէ տալիմա օրալարտա պուլուն-
մասը ճիհէթիյէ . Նուրի էֆէնտիին
շու իսրաֆաթընը կէօրէրէք վէ իւզէ-
րինտէ ազչէ պուլունտուղունա զահիպ
օլարագ . Եօլունու պէքլէյուպ սօյմագ
մագսատըյլա հիւճում իթտիքլէրի վէ
ֆագաթ Նուրի էֆէնտիին ճէրիհէ-
տար օլտուգտան սօնրա ըսքիպ օլ-
տուղու պարկիրի սիւրիպ կիթմէսիլէ
սըրգաթըն իճրասընա վագըթ պու-
լամատըլարը նէթիճէսի անյաշը-
լապիլիւր , իշթէ շու հտլէ վէ սու-
րէթը ճէրէյանը մուհաքէմէյէ կէօրէ
միւթէճիհմ Ալիլէրին իգա իթմիշ օլ-
տուղարը ֆիլիլ ճէրհ վէ գաթլտէն
տօլայը միւճրիմիլէթլէրինէ դարար վէ-
րիլմէսի թալէպ օլունուր :

Բէֆիգ պէյ— Բէյիա էֆէնտի հագ-
րէթլէրի . պու կիւն հէյեթը ալիյե-
նիզէ արզ օլունուպ մուհաքէմէսի իճ-
րա գըլընան պու մատտէ օ գատար շա-
յանը էհէմիլիլէ վէ պէնտէնիլին վա-
ղիֆէմ օ գատար նագիք , օ գատար
մուհիմ տիւքի , անըն իճրասընա զէրրէ
գատար գուսուր իտէճէք օլուրսամ
էօմրիւմին նիհայէթինէ գատար աղա-
պը վիճտանիտէն խէլաս օլամաեաճա-
ղըմ ճիհէթիլէ , իգթիտարըմ տէրէ-
ճէսինտէ իֆայը վագիֆէի միւտաֆա-
այա սայ իտէճէյիմ քի , վէքիլէրին
միւտաֆալարը Միւտտայի ումուճի-
նին իտտասըյլա միւսատէմէ իտէճէք
վէ մուհաքէմէ թարաֆընտան հագի-
գաթ մէյտանա չըգարըլաճագ տըր :
Պինայէն ալէյհ հէյեթը ալիլէրինին
տախի միւտաֆաթըն աճիգունէմի քէ-
մալը տըգգաթլա իսթիմա իտէրէք
պիր կիւզէլ նէթիճէ իսթիհսալ պու-
յուրմալարը իշին սօնունա գատար քէ-
մալը տըգգաթլա պէնտէնիլի տիլի-
յէճէքլէրինտէն էմինիմ :

Պիր վագաայը ֆաճիա քի միւթէ-
վէֆա Նուրի էֆէնտիինին գաթլըյլա
վիճուտ պուլմուշ տըր . իշթէ օ գաթըն

գաթիլլէրի օլմագ իւղրէ պու կիւն
մուհաքէմէի ալիլէնին հուզուրունա
իքի քիմաէ չըգարըլմըն տըր . պուն-
լարտան պէնտէնիլին միւտաֆաթընը
տէրէօհտէ իթտիլիմ Ալի պին հաճի
Հիւսէյին Եանի շու կէնճ չօճուք տըր :

Պու իշտէ օ գատար զարիպ թէ-
սատիլլէր վար քի պիր քաչ պին իշ-
տէ պիր՝ վագը օլուր , մէսէլա :

Միւթէճիմիլէրտէն հէր իքիսինին
իսմէրի Ալի , հէր իքիսինին քէտէրլէ-
րինին նամարը Հիւսէյին , հէր իքիսինին
մէշղուլ պուլունտուղու սանաթ քէօ-
միւրճիլիք , հէր իքիսինին իգամէթ-
կէաշլարը պիր մահալլէ , պու մահալ-
տէ վագաա Եէրինի գարիպ պիր մէվ-
գըտէ , ըէյիա էֆէնտի հաղրէթլէրի ,
պու թէսատիլլէ վարգը թահգիգի-
յէճէ պագը սէհվի իթթահ իթմիշ տիր
քի ճիւղիպիր ատէմը տըգգաթտան
ինսան պէօյիւք պէօյիւք խաթալարա
տիւշար օլուր . պինստէն ալէյհ պու
նօգթայըտա առալէթին ըհամը միւճ-
սիմի պուլունան հէյեթը ալիլէնին-
զէ արզ իլէ , սուրէթը մախսուստէտէ
նագարը թէտգիգլէրինիլի տալէթէ
վիճտանըմա պիր մէհպուրիլէթը ֆէվ-
գէլատէ հըսս իտիյօրըմ :

Կէրչի հէյեթը իթթահմիլէճէ պու
իքի Ալի գաթիլը միւշթէրէք օլմագ
իւղրէ իթթիհմ օլունմուշլար ոռաա
զանն իտէրիմ քի էվրագը իւղէրինէ
վագը օլան թէտգիգաթ իլէ հուզու-
րէն վագը օլան թահգիգաթ վէ մու-
հաքէմէ արասընտա գուհուր իտէն
թագրիգաթ հէյեթը իթթիհմալի
Եանիլը պիր զէհապէ սէվգ իթմիշ
տիր , իթթիմալ քի , պունա էվլէլճէ
արզ իթմիշ օլտուղում թէսատիլլէ-
րին տախի տախիլ օլմուշ տըր :

Փագաթ շիմտի արզ իտէճէյիմ
միւտաֆաթտան հէյեթը իթթիհմա-
միլէնին զէհապընըն Եանիլըքը վէ
պու քիւշիւք Ալիլին պու իշտէ զէրրէ
գատար մուտիլ վէ միւշարկքէթի օլ-
մատըլը զահիւր վէ սապիթ օլաճագ
տըր :

Մագաթի էւր

ԻԼԱՆԱԹ

ՍԵՐՍԵՐԻ ԵԱՅՈՒՏԻ

Կ. էֆ. Պիպերեան իշ պու բօմա-
նըն նէյրինէ տախի պաշլամըլ օլուպ ,
բագար վէ Եօրթու . կիւնիլէրինտէն մաա .
տա հէր կիւն 8 սահիֆէտէն իպարէթ
քէսիմի ճիւղլէրի 10ար բարտեա սա-
թըլաճագ տըր : Ապօնէ պէտէյի իսթան-
պօլ իշին 70 վէ թաշրա իշին 80 զու-
րուշ տըր :

ԱՂՕԹԱԳԻՐԻ ՊԱՐՏԵԶ ՀՈԳԵՒՈՐ

ՔԱՅՍԱՊԱՅԿԵՐ

(Պէրպէրեան Տպագր .)

Ընտիր թղթի վրայ , մաքուր
տպագրուլթեամբ , լաթա-
կազմ , կը վաճառուի

Երկու { 2 } դրուշ

Կը գտնուի Պէրպէրեան
Տպարան , Կ. Պ. Էսքի Ջապ-
թիէ ճատտէսի , թիւ 61 :

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Յիւնի — Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Հանդիսի տպարանէն ի լոյս ընծայուե-
ցաւ Մեծ . Մ. Մամուրեան էֆէնտիի սոյն
նոր և բազմապատկեր ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐ-
ՑԱՐԱՆ , մաքուր տպագրուլթեամբ և գե-
ղեցիկ կողմով :

Փոքր մանուկները , որք քերականը ա-
ւարտելէ յետոյ չունէին իրենց Վարդու-
թեան յարմար ընթերցանութեան գիրք
մը , ահաւասիկ սոյն պատկերազարդ Ըն-
թերցարանն պիտի ունենան սոյնուհետև ,
սրու մէջ պիտի գտնեն փոքրիկ պատմու-
թիւններ , ոտանաւորներ , հանելուկներ ,
պիտանի գիտելիքներ , որք գեղեցիկ կեր-
պով դասակարգուած են աստիճանաբար :

Կը յանձնարարենք Մեծ . գաղափարաց ,
սոյն Ընթերցարանն , որու պակասը բա-
ւական ժամանակէ ի վեր գգալի եղած էր ,
և զոր կը լեցնէ բազմաճիւղա ուսուցիչն :
Կեդրոնատեղին է հանդիսի տպարանն ,
և կը գտնուի տմեն Հայ գրավաճառաց
ըով : Գինն է 2 դրշ . Շատ դնողներու գո-
հացուիլէ զեղջ կը լի ի

Յուհաննէս Յ. Պալըզեան էֆէնտի
հազըխանէսի թէքրարէն Պիւնիւք Եէ-
նի խանտա իւսթգաթտա 38 նիւմէ-
րօլու օտաեա նագլ իտէրէք քէմաֆ-
իւս սապրգ հէրնէվի ումուրու թահ
րիւրիյէ վէ պիզգաթ իճրայի վէքեա-
լէթի տաավիյէ վէ միւմէյիզլիք ,
վէ բույեթի մուհասէպէ վէ սայիրէ Ի-
լէ իշթիզալ իթմէքտէ տիր :

Եիկիրմի պէշ սէնէտէն միւթէճա-
վուղ տուր քի պուլսնմուշ օլտուղու
միւթէլիֆ մէճուրիյէթլէրտէ , վէ
խուսուսի իշէրտէ քէսպ իթտիկի թէ-
ճարիպի ատիտէ սէմէրէսի օյարագ ,
թարաֆընա միւրաճաաթ իտէն ասհա-
պը մէսալիհի վէ խուսուսիյէ թէմ-
եիզ վէ իսթինաֆը տավա զըմնրտա ,
թաշրատան իշ իհալէ իտէն զէվաթը
սուհուլէթի թարիզլէր վէ էմիլիյէթ-
պախշ մուգաւլէլէրլէ խօշնուտ իթմէք-
տէ խուսկիւնի պէեան իտէրիզ :

ՅՕԹՕԿՐԱՅ

ԳԱՐԱԳԱՅԵԱՆ ՊԻԱՏԵՐԼԵՐ

ԳՈՒԼԷ ԳԱՔՈՒ ՆՕ. 677

Միւշթէրիլէրիմիդի մէմուռն զըմագ ,
էսիխտէն պէրո մէսլէքլիմիզ օլտուղու ամ-
մէնին մալիւմիւ տիր : Պաւ տէֆա էվթօթա-
նըն էն մէշուր Փապրիզալարընտան ճէլպ
իտէրէք , աթրիյէմիլի տնաթմըշ օլտուր-
ղումուղտան , միւրաճաաթ իտէճէք միւշ-
թէրիլէր հէր հալտէ մէմուռն զալաճագլա-

տըր : Գաթաը հափառա պիլէ բէսիմ չէքի-
լիր : Չօճուղար վէ չօգ տուրմաղա թէհամ-
միւլիւ օլմաշտիլար իշին , էն սոն իւսթլաթէ
(էնաթաթտան) եանի միւշթէրիլի եօրմագ-
տըղըն բէսիմէր չէքլիլիր : Պաւտան մաստա
Փօթօկրաֆ իշին էն մէշուր Փապրիզա-
լարտան հէր ճինս մաքինա վէ լէվաղիմթ
վէ էճգա կէթիլթտիլիւպ , է վէն Ֆիյաթ-
լէ սթըլուր :

Միւրաճաաթ իտէնլէրէ մէճանէն տէրս
վէրիլուպ , մէրաղլըւր իշին 180 զրուշա
գաթար մաքինալար Փիւրուլթ օլտուր :

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն Ե Ա Ն Պ Ե Ր Պ Ե Ռ Ե Ա Ն

ՃԱՆՖԵՍԱՃԻ ԱԻԵՏԻՍ ՊԵՅԼԵՐԵԱՆ

ՍԹԱՆՊՕԼՏԱ ՉԱՐՇՈՒԻ ԲԵՊԻՐՏԷ ՍԱՆՏԱԼ ՊԵՏԵՍԹԷՆ ՍՕԳԱՂԸ ՆՕ. 7

Իշպա մադաղտա սիեան վէ բէնկլի Փիսթանլըզ , ճէհէզ իշին իբէքլի զու-
մաշլարըն էն էյի վէ կիւզէլ ճինսլէրի , կրօն Փայլ Փրանսէ , արմիւր մէրվէյ-
եալ , սաթլէն , իրօն , բէնկլի աթլալ , մանթօլուզ չիչէքլի դատիֆէ , կարիլիք
չըպ լզլու գատիֆէ , գալէլի Փիսթանլըզ , վէ իբէքլի կրօնատին դատիֆէլի պու-
լուտուղուտան , միւրաճաաթ իտէճէք քեաֆֆէյի ռապէթլու մրաշթէրիլէրին
կէրէք էմթաանըն նէֆֆաթէթ վէ զարաֆէթի , վէ կէրէք Փիսթալարըն էհվէնի-
եթթիննէ խշնուտ օլաճագլարը պէեան օլտուր :

Օ Գ Ր Ո Ւ Ա Ս Ա Ն

ԿԱԼԱԹԱ ԵԻԻՔՍԷՔ ԳԱՆՏՐՐԸՍՏԱ ՎՕՅՎՕՏԱ ԳԱՐԾԸՍԸ ՆՕ. 94

Պիւնիւք ատամ իշին , թագըմ էլալիտէ
200 զր :

Չէշիալի էնթլէրտէ առնթրաճը թագըմ
120 զր :

Իբէք վէ հուստան շէքլի վէ սլշիլի կիւ-
զէլ թագըմ 170 զր :

Կիւմիւլի վէ թիւթիւն բէնկիւտէ սիւս-
իւ վէ շէքլ իլէ պիշիմիլի կիւզէլ թա-
գըմ 200 զր :

Յէվգէլատէ սիւսլիւ չուպուղլու վէ շէ-
քլի իլէ պիշիմիլի զաեթ կիւզէլ թագըմ
240 զր :

Պիւնիւք ատամ իշին սիեան չուշու վէ
հա Փասնէտէն տաեանագլը վէ իւզէլ
բարթիւսիւ 120 զր :

Իշի իբէք , թէրզի պիշիմիլի , սիւսլիւ բէք
կիւզէլ վէ բէք մօտա չուպուղլու բար-
թիւսիւ 220 զր :

Իշի իբէք , տէվէ թիւթիւ վէ հա թիւ-
թիւսի վէ հալաա էլէթթիլիլ էնկինտէ
դաեթթի սիւսլիւ պիշիմիլի չուշատան բար-
թիւսիւ 220 զր :

Սիեան Փասնէլ բէտէնիթ գօսթիւմի ի-
լէ դաեթթի կիւզէլ չուպուղլու բարթիւսիւ
240 զր :

Պիւնիւք գօսթիւմի , սիեան վէ հա
գաեթթի էնկինտէ Փասնէ , շէքլիլէ պի-
շիմիլի կիւզէլ 200 զր :

Իբէք էնկիլ պիշիմիլի վէ իւսլու 50 զր :

Պիւնիւք ատամ իշին , չուպուղլու գա-
միւրտէն հըրթլմաղ բարթիւսիւ 50 զր :

Տիւզ քուշաշտան չուպուղլու բարթիւսիւ
զաեթթի պիշիմիլի վէ կիւզէլ 90 զր :